

ВСЕСВІТ



№44
ЦІНА 15 коп.

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ

**ЄДИНИЙ НА УКРАЇНІ ІЛЮСТРОВАНИЙ
ХУДОЖНІЙ ТИЖНЕВИК**

„ВСЕСВІТ“

Що-тижня: українська, всесоюзна й закордонна хроніка в ілюстраціях. В кожному номері понад 60 ілюстрацій. Новини науки, техніки, мистецтва.

Оповідання й вірші кращих українських письменників та поетів, а також переклади з найвідоміших закордонних авторів.

Обкладинки на дві, на три фарби.

„Всесвіт“ коштує на місяць—60 коп. На пів року—3 крб. 60 коп. На рік—7 крб. 20 коп.

Адрес редакції і головної контори: Харків, вул. Карла Лібкнехта 11.

№ 44
30-го жовтня
1927 року

ВСЕСВІТ

ХАРКІВ,
вулиця Карла
Лібкнехта № 11

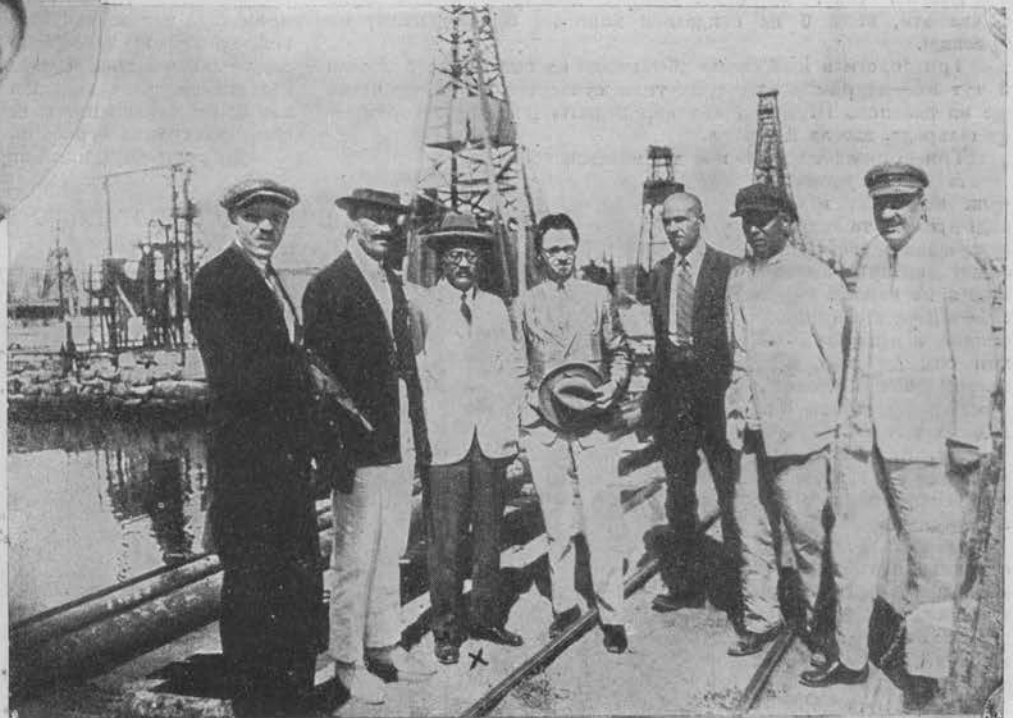
Фундатор В. БЛАКИТНИЙ

ЮВІЛЕЙНА СЕСІЯ ЦВК'а СРСР У ЛЕНІНГРАДІ



Ліворуч—т. т. Фабріціус, Порайко—Нарком'юст УСРР, Єгоров — член військрани СРСР, Буденний та Постишев — секретар харківського окрпаркому

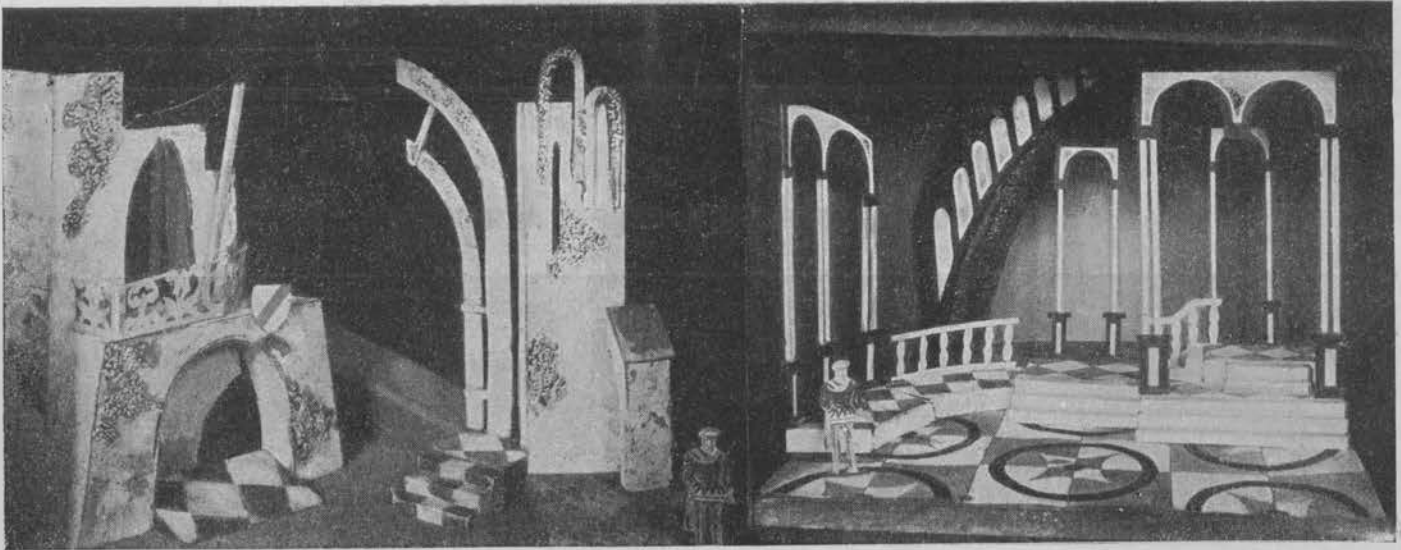
Панаїто Істраті — відомий румунський письменник. Живе й працює у Франції, де його називають „французьким Горьким“. В Радянському Союзі досить популярні його твори, особливо „Гайдуки“ та „Кара - Кіраліна“ зараз Панаїто Істраті приїхав до Москви і надалі залишається жити в Радянському Союзі



Євген Чен на Бібі-Ейбатській бухті, на промислах ім. Ілліча. Сун Цзі-Лін і Євген Чен відвідали промисли. На Бібі-Ейбатській бухті вони ознайомилися з видобутком і сверлуванням. Сун Цзі-Лін через недугу оглядала нафтові промисли з автомобіля

Державна Публічна
БІБЛІОТЕКА УРСР
ІНВ. 7604323

ДО ВІДКРИТТЯ УКРАЇНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ТЕАТРУ В ХАРКОВІ



Макети до постановки „Лукреція Борджія“. Худ. Соболев

Гумореска

ЄДНАННЯ КУЛЬТУРНИХ СИЛ В. Буало

СЕЛО ЖАБ'ЯЧЕ—як і всяке інше село, не гірше й не ліпше. Як і в кожному путящому селі—левади в річці купаються, за село на горбок вітряки вибігли, руки розставили, ніби в квача грають. На вигоні діти куряву збили, дві криниці з журавлями, калюжа коло кооперативу ніколи не висихає, а що вже собак тих—так навіть більше, ніж належить мати гождому селі.

Взагалі—село, як село. Навіть, красивим можна було б вважати, коли б не скидалося воно на брудну пляму на краєвиді.

Три дороги в Жаб'ячому збігаються на вигоні посеред села й тут же—непримирений трикутник сучасного життя, що чекає ще на власного Пітагора, аби вбрав його в певну теорему—це сільрада, школа й церква.

Три установи, що на них тримається кожне село.

А в цих установах—як водиться: в сільраді—голова та секретар (ми вже переступили слово „писар“—Європа, нічого не влієш), у церкві—піп та дяк (п'яниці обидва, а піп ще й суккин син до того, принаймні так чоловіки гадають, що мають молодих жінок).

Ну, а в школі вчитель, звичайно лиш в Жаб'ячому як раз не вчитель, а вчителька.

На наш погляд то це однаково, але Жаб'ячівці додержуються іншої думки, виразником якої є дід Євмен (ще з турком воював і тому авторитет має невіривний, хоча давно ума вижив).

Висловлює він цю думку так:

— Жінка—так це жінка, потому як не вполне, значить, чоловік.

Формулювання в значній мірі софістичні й до того ж слабу на відсутність певної діяльності, але це вже пра-

вило—чим заплутаніша істина, тим вона нам миліша. Тому то дідова Євменова думка вважається найдовершенішим шедевром мислення й заперечувати проти неї намагалася лише дідова Євменова стара, та й то таким негідним засобом, як обгоріла коцюба.

Отже, популярність такого погляду на жінку в Жаб'ячому остільки велика, що навіть юні нащадки жаб'ячан вважають свою вчительку не чим іншим, як „б'яшкою“, або, бруталніше висловлюючись, вівцею. Але обов'язок правдивого бітописця примушує нас зазначити, що цей погляд був цілком помилковий, принаймні такої ж думки додержувався й секретар сільради—людина хоча й молода, але з широкими перспективами. Він вважав учительку ні чим іншим, як культурною силою, що має своїм покликанням підвести Жаб'яче на недосяжну височину культурних верховин, осяяних світлом значня й науки.

До речі—Купріян Свиридонович, він же „секретар“ (він же „Купріяшка—Драна Рубашка“, але це по секрету) себе теж вважав не аби якою культурною силою, припускаючи інколи навіть такі вирази на адресу бабів, що зверталися до нього за „бомагою“.

— Бомага... Ех, ти, темнота невежественная.

Але вживав цього прийому лише на одиниці, боючись втратити разом із довір'ям маси й сорок карбованців секретарської зарплатні.

Купріян Свиридонович, треба сказати, відзначався значно розвинutoю фантазією.

Цьому сприяло сільрадівське оточення, бо й справді—що було робити, коли безконечного літнього дня він самітно відсиджував належний час за покарбованим сільрадівським столом, дивлячись з нудьгою на приголомшених мух у брудному вікні та розбещеність горобців, що зухвало порушували са-

НОВА ПОСТАНОВКА П'ЄСИ ВАЙЯНА КУТЮР'Є



Брюссельський театр поставив п'єсу комуніста Вайяна Кутюр'є—„Азія“. Прибуток з цієї п'єси піде на користь МОДР'у. На фот. одна з дій „Азії“

нітарні правила просто на лутці сільрадівських віков... В такий марудний серпневий день Купріян Свиридонович уперше побачив нову вчительку.

Вона йшла від річки після купання, вкунана чимось прозоробілим, легким, мов літня хмарка, й привадним, як гріх. Щічки її, не вважаючи на смаглисть і тридцять років, падали ніжним подум'ям пелюстків троянди, а в очах відбивалась безодня нічного неба й далеких зір.

Що ж дивного, коли серце Купріяна Свиридоновича, й без того умале від спеки, остаточно розварилося, коли він побачив Ганну Карасейовну, й він запалав до неї нестримним коханням. Адже ж ні в одному „положенні про сільраду“ немає пакта, що забороняв би секретарському серцю запалюватися цим ніжним чуттям.

— Я загинув,—порішив секретар, коли чарівний привид у білому серпавку зник у темній пащі шкільних дверей: „і одно спасіння мені—одружитися з нею“.

З цього видно, що наш Купріян був людиною рішучою. Але з подальших його міркувань видно стане, що він також був і людиною поміркованою.

Він говорив собі далі:

— Але як же цього досягти. Яку б таку закаблучку вигадати, щоб гарбуза не схопити.

Ага ось воно.—І Купріян Свиридонович зовсім неповажно вибрикнув з радощів ногами, знайшовши „закаблучку“.

А „закаблучка“ полягала ось у чому:

— Вчителька—це ж культурна сила,—цілком правдиво ме-

ЗЗА КОРДОНУ НА ЖОВТНЕВІ СВЯТА



Голяндська робітничка делегація в Гамбурзі перед від'їздом до Москви

ЗЗА КОРДОНУ НА ЖОВТНЕВІ СВЯТА



Французька робітничка делегація

тикував він:—я теж у кашу не наплюю що до культурності—то чому ж не повднатись культурним силам села.

Звичайно, міркування справедливе на всі сто процентів, але річ не в тому. Важливе те, що коли об'єднується рішучість із помірковістю, то не встоїть ніяка фортеця, вже не кажучи про якусь там „б'яшку“ з Жаб'ячівської школи. І справді, не пройшло і двох тижнів, як єднання культурних сил Жаб'ячого в особі секретаря Купріяна Свиридоновича та вчительки Ганни Карасейовни було зареєстровано в книзі Загеу під номером 19.

Щоб не здавалось дивним таке моментальне здійснення мрії жаб'ячівського культуртрегера, мусимо визнати, що велику роль в цьому, поза нудотою жаб'ячівського життя, відігравали також млість серпневих місячних ночей, гітара Купріяна Свиридоновича та його „умопомрачительное“ галіфе. Ганна Карасейовна, не вважаючи на своє високе покликання, всеж була жінкою, а відомо, що ні одна справжня жінка ще з 1916 року не може встояти проти могутнього впливу „умопомрачительного“ галіфе.

Словом, як не розмаауй, а факт той, що в останній понеділок серпня місяця Купріян Свиридонович, з 19 привємністю зрозумів, що в нього в Ганна Карасейовня для прикраснення його секретарського життя.

І хоча у голові щасливого секретаря ще нестерпно шуміло після вчорашнього весілля, він пригадав № 19 книги запису актів громадського стану й радісно посміхнувся.

Він легенько підніс край ковдри, маючи безсоромницьке бажання втелюшити поцілунок у тепленьку шийку Ганусі,



Режисер Ейзенштейн закінчує ювілейну картину „Жовтень“. На фото—фінальний момент—зруйнування пам'ятника Олександра III в Москві



До підписання радянсько-перської угоди. Тов. Давтян дорогою до палацу шаха. Навколо почесна варта перського війська



Відомий японський письменник Акіта—член літературного японсько-радянського об'єднання. Акіта цими днями прибув до Москви щоб побачити життя радянських республік. Акіта не лише пролетарський письменник, й публіцист, драматург і дитячий письменник.

нудним. Але колючки йшли далі.

— Ти з блюдця чай п'єш? Губки Ганни Карасейовни стали мов пружка пляма.

— Але ж гарячий... — спробував виправдуватись Купріян.

— Кожна культурна людина мусить пити зі шклянки...

Купріян Свиридонович вважав себе за всяку ціну культурною людиною.

Чайом він попик піднебіння й тому став пальцем щупать у роті, чи не злазе шкіра.

Це викликало чималу колючку...

Далі колючки посипалися мов з рогу достатку. І кожна з них мала в супроводі посидання на культурність.

Особливо багато колючок виявлювалося за обідом і тому Купріян Свиридонович відчув великий тягар культурності і встав із-за столу голодним.

Коли жінка на хвилинку десь вийшла, Купріян Свиридонович наївся сала з цибулею, за що одер-

ДО ПЕРЕСЛІДУВАННЯ КОМУНІСТІВ



Активні робітниці явайського комуністичного руху — Ася і Мунася, з слані на далекі острови

але в цю мить вона кліпнула очима, потяглася солодко, гарячими руками охопила шию свого подружжя й скромність змушує нас залишити їх на самоті.

Здавалося б, чого ще можна бажати. Молодість, кохання, сорок карбованців щомісячно... Але не поспішайте заздрити, бо не даром же і на троянді справедлива природа насадила огидних колючок...

Першою колючкою для Купріяна Свиридоновича був зубний порошок.

— Ти вже вмився, а зубів не почистив, — докірливо зазначила Ганна, коли чоловік сів за стіл і простяг руку за чайом.

— Та я зроду...

— Ну, то було „зроду“, а тепер — чисть! Кожна культурна людина мусить зуби чистити. — Купріян Свиридонович з огидою пхав собі в рот товчену крейду і після того чай здавався йому

З-ЗА КОРДОНУ НА ЖОВТНЕВІ СВЯТА



Німецька робітничка делегація перед від'їздом до Москви

жав таку колючку, мов радіо-щогля. Вночі культурна сила давила сердешного страдника стопудовим тягарем і впивалася в його тіло тисячою колючок.

А далі й пішло.

Через тиждень нещасний Купріян Свиридонович, змучений культурним тягарем та поштриканий колючками, охляв у даремній боротьбі й переконався, що він ніколи не був культурною силою й ненавидів навіть саме слово культурність.

Ганна ж Карасейовна, не помічаючи його страждань, вишувала ніби все нові колючки.

Купріян зблід, „умопомрачительное“ галіфе безсило звисло мов свинячі вуха, а гітара припала пилом і вкрилася чорними цяточками від мух.

У сільраді його зі співчуттям роспитували про здоров'я, а це ще погіршувало самопочуття.

— Ну, край! Заїсть мене культурна сила, коли не втечу, — з сумом гадав Купріян Свиридонович, виводячи визерунки на ділових паперах.

Але бути заїденим він не хотів і тому одного жовтневого ранку...

— Драстуйте папаша!

— А драстуй, синок.

Ну, як же ви там з молододою жонною, Купріяша, поживаєте?

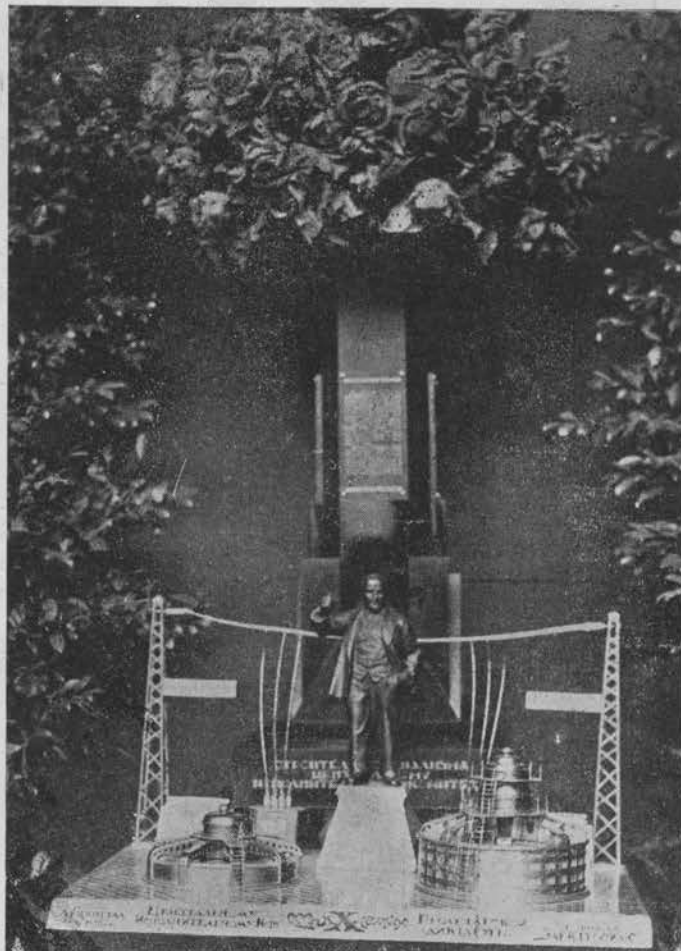
— Спеціально з цього приводу до вас прийшов, папаша.

— А що таке?

Купріян Свиридонович здалека й туманно став роспові-



До процесу італійських комуністів. На фото: Антоніо Грамші, привезений до Риму з острова, куди був засланий разом з іншими комуністами



До ювілейної сесії ЦВК СРСР. На фото—подарунки сесії від робітників лєнінградських заводів „Електросила“ і „Красный Треугольник“. Прилад для писемного столу в формі генератора для Волховстрою і Дніпрельстану і гумовий букет



Німецька делегація, що прибула до Харкова на Жовтневі свята

дати про своє горе. — І хай вона скавиться тепер зі своєю культурою, не хочу я більше з нею жити, не хочу бути культурною силою.

— Як же це так, синашу? — злякалася мати.

Довго доводив Купріян старим муки зубного порошку й гарячого чаю зі шклянки.

Нарешті справу було полагоджено...

Другого дня Купріян Свиридонович, уперше за довгий час виспавшись та поспідавши в батька без колючок, сидів ранком у сільраді й уважно виводив у книзі запису розлучень:

— „Розлучаються по причині несоответствія“...

Коли на селі довідалися про розлучення Купріяна Свиридоновича з Ганною Карасейовною—хтось дізнався й причину і лексикон Жаб'ячого збагатився на новий вислів:

— Культурна сила.

Так прозвали Купріяна Свиридоновича.



Узбечка Индулаева, член повітового виконкому

Худжум



Кіргізка Башбаєва, перший організатор школи в Богданівському виселку



Узбечка Ожураєва, активна делегатка

В обіймах ічкари

ЖІНКА нашого Союзу, порівняна в правах з чоловіком, давно користується своєю рівноправністю, та бере однакову участь з чоловіком у будівництві нового кращого життя та держави.

Жінка-узбечка розпочала боротьбу за свої права.

До революції вона була бесправною, була невірницею свого чоловіка, вічною затворицею ічкари (жіноча половина хати). Рідко яка жінка-узбечка, до смерті стиснута жовтими дувалами (паркани з глини) ічкари, змучена лютістю свого пана-чоловіка, — відважувалась кинути свою в'язницю та через дували тікати туди до міста, де її притягувало світле життя вільної людини.

Бо за нею часто - густо чоловік кидався на здогін, вертав неслухняну додому, добре бив, а інколи забивав до смерті.

Безнадійно мріяла жінка-узбечка у своїй в'язниці над бішиком (колеска), де тихо спала її дитина, про ті дні, коли й до неї прийде дарована всім пригнобленим воля, коли й вона зможе приєднатись до світлого життя.



Обкладинка жіночого журналу „Янгі-юл“

Фортецю взято

Радянська влада почала робити те, про що так гучно мріяла жінка-узбечка.

Почалося те, що налякало мул (попів) та їшанів (святих).

Комуністична партія, за участю трудящих мас, почала кампанію до розкріпачення жінки-узбечки. Почала атаку проти паранджі й чачвана.

Почалося те, що зветься худжум (наступ).

Роботу було розвинуто в 5 округах республіки: Самаркандській, Ташкентській, Кокандській, Андижанській та Ходженській. Визволення жінки прийняло величезний розмах. Прагнення до розкріпачення прийняло масовий характер.

Фортецю старого, гнилого побуту було взято штурмом. Вільно вперше в житті, назустріч світлому життю, вийшла з ічкари жінка-узбечка.

За останніми даними визволено 87 тисяч жінок-узбечок.

В одному старому Самарканді скинули чачван (сітка, що закриває лице) 30 тис. жінок, у Пай-Арикському районі — 4771 жінка тощо...

Копка-геган-туй

Робітники-узбеки міста та дехкани (селяне) з кишлаків (сел) рідко поставилися до розкріпачення жінки-узбечки.

У деяких кишлаках відкрились разом усі жінки.

Дехкани кажуть, що треба влаштувати копка-геган-туй (всенароднє свято) та одразу відкрити всіх узбекських жінок.

У місті Коканді в одній з махалля (район міста), де мешкають виключно робітники, останні встановили поміж собою кругову заперуку за цілковите розкріпачення жінок.

Перешкоди усунуто

Не можна пройти мовчки повз тих перешкод, що стали на шляху розкріпачення жінки.

Мули (попи), баї (багаті, заможні) та їшани вживали всяких заходів, аби паралізувати кампанію. Вони розповсюджували чутки, що радвлада насильно знімає паранджі зі всіх жінок. У старому Самарканді мули та їшани послали своїх жінок до ЦВК УЗСРР зі скаргами, що їх ніби насильно розкривають. Були випадки, коли чоловіки били жінок, що скидали паранджу.

В Ак-Даринському та Янги-Курганському районах деякі чоловіки намірювались забити своїх жінок. У деяких місцях забито кілька жінок. (Вбивців покарано. Переводяться показові суди).



Редактор журналу „Янгі-юл“, Таджі-хон Шадієва

Кують новий побут

Жінки-узбечки йдуть до нового життя.

Вони беруть участь у громадському житті і не дають чоловікам себе зненажати. Жіночі установи захищають їх. Цілий день йдуть туди — жінки, й дівчата.

Завідателі жінвідділів не мають змоги вислухати всі скарги. Жіночі установи зараз називають „расхатханами“ (будинки сліз).

Жінки, що відкрились, почали вимагати, аби їм відкрили школи лікнепу, дали їм роботу, об'єднали в артілі. Серед жінок з'явився актив, що палко взявся до громадської роботи.

Наркомосвітою було відкрито для них—120 шкіл лікнепу. Крім того, в Самарканді в загально-освітні курси на 120 чоловіка. В м. Намангані та Андижані під жіночі клуби відведено нові, великі помешкання. В Самарканді та Ташкенті будуватимуться нові, спеціальні будинки.

Утворено сімейні гуртки: в Самарканді—95, в Коканді—80.

Гуртки влаштовують щочетверга, „айля-утриш“ (громадськосімейні вечірки), куди відкриті жінки приходять зі своїми чоловіками.

Йдуть сюди також партійці, комсомольці, громадські робітники й дехкани.

„Айля-утриш“ відрізняються від старих традиційних „гапів“ (вечірок), де жінки та чоловіки відокремлювались по своїх половинах. На айля-утриш хазяйнує жінка-узб.чха.

На айля-утриш кується новий побут.

Дайош—роботу

Щоб забезпечити жінку-узбечку роботою, республіканська комісія по розкріпачінню жінок виробила цілу низку заходів що-до переведення обліку безробітних жінок.

Поступово їм дають роботу в гренажних, шовкоткальних фабриках, об'єднують їх в сільсько-господарські та інші жіночі артілі, втягують до кустарно-промислової кооперації.

До 10 роковин Жовтня

Жінку-узбечку визволено з-під тягара паранджі й чачвана.

Не пізнати в ній колишньої пригніченої істоти, темної, мовчазної, слабкої, замордованої.

На окружному та всеузбекському курултаях (з'їздах) дехканок і робітниць, що відбулись наприкінці вересня ц. р., я бачив узбечок-жінок і дівчат, але—вільних, сміливих, радісних.

Вони брали участь в обговореннях докладів, критикуючи, вносячи свої пропозиції, думки та корективи.

Я бачив їх. Їх було, обраних зі всього Узбекистану, понад 500 чоловіка,

Вони вимагали в промовах:

— Дайте школи!
Хочемо вчитись!
Дайте ясла!
Ночліжний дім!
Лікарів!
Дитячі майдани!
Клуби!
Кооперативи!

Яксь дехканка з Чирчика рекомендувала встановити

в житлах районів радіо та гучномовця—це притягне більш жінок до клубу.

В Самарканді видається узбекською мовою жіночий жур-



Фізкультурні вправи узбечок-комсомолок



Узбекська жіноча артіль „Уягон“ виробляє шовкові ковдри

нал „Янгі-Юл“ („Новий шлях“), редагує його узбечка Таджі-Хан-Шадієва (Член ЦВК УЗСРР).

Жінку-узбечку визволено.

Це зробив Великий Жовтень.

Гр. Єнадов

Гр. Плискунівський

ОСІННЄ

Вже дерева схиляють віти
Цілують землю у гаю.
Г хоче листя ще шуміти
За першу молодість мою.

В саду розсипалися квіти
Зів'яли в золотій журбі.
На землю сонцем перегріті
Упали сльози голубі.

Вже дерева схиляють віти
Цілують землю у гаю.
Г хоче листя ще шуміти
За першу молодість мою.

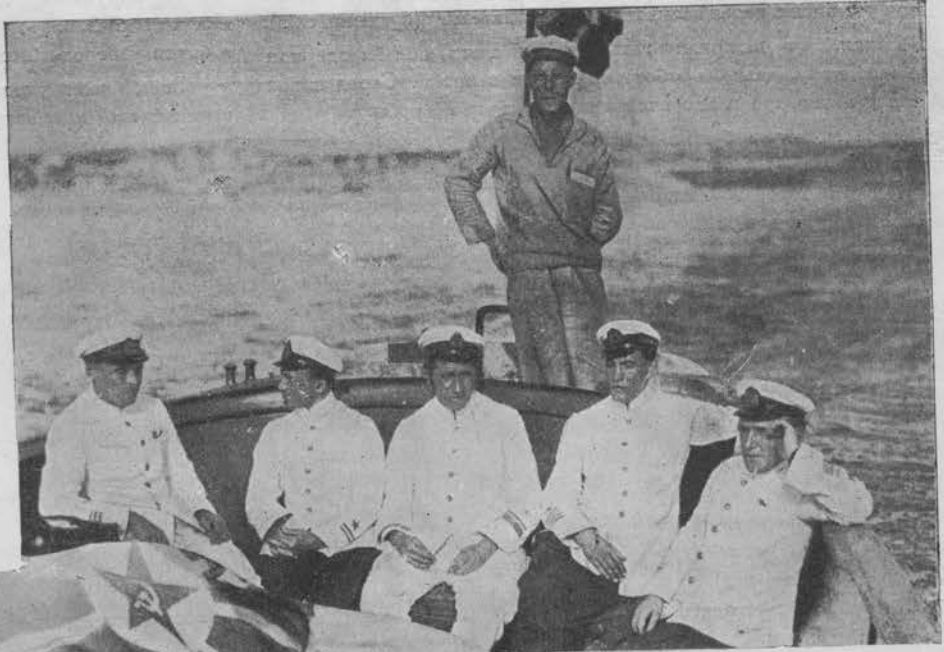
Осінні покосили трави
І прозвонив бадьорий спів.
Лиш ходять пастухи ярами
В поля довідатись до нив.

А там, озимина, як води
Розливи хвилями плывуть.
Кудись за межі переходять
І вітер розгортає путь.

ОЛІМПІАДА ТРЬОХ МОРЕЙ



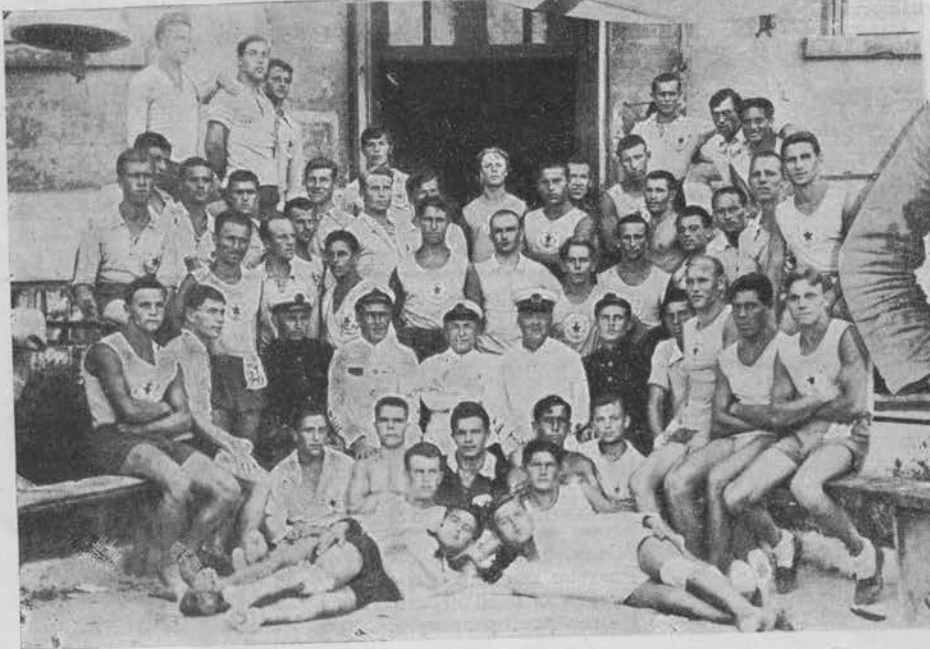
Чорноморець Паксеїв,
що взяв другий приз
по плавбі в одезі



Жюрі змагань по веслуванні на парусниках. По середині—тов. Араамов. В овалі—група переможців чорномор'я по веслуванні



Нижче—група балтійців, що брали участь в змаганнях



Нещодавно в Севастополі відбулася 3-тя олімпіада морських сил РСЧА. В олімпіаді брали участь представники Чорного, Балтицького та Каспійського морей. До програми олімпіади входило: веслування на 15 кабельт. парус, десятибор'я, командні змагання по 7 чоловіка, біг на 100 метрів, естафета, скоки, плавання різним стилем на різні дистанції, футбол, баскетбол, легка-атлетика та ін. Олімпіада пройшла з великим успіхом і виявила добрі наслідки

ПРОЦЕС ШВАРЦБАРДА

Малюнки худ. Глуценка для „Всесвіту“

В ПАРИЖІ відбувся процес французького громадянина Шварцбарда, що вбив 25-го травня 1926 року Петлюру. Як заявив Шварцбард зараз ж після свого заарештування, він вчинив це вбивство, помстившись на Петлюрі за ті муки, що зазнав їх єврейський народ на Україні від погромів за часів петлюрівщини.

Цей процес, що з юридичного боку є простою розправою за вбивство, певні французькі кола, а особливо вся українська контр-революційна еміграція, намагалися використати як подію великої політичної ваги. Французькі кола, звичайно,— особливо після останньої гострої протирядянської кампанії, що закінчилась відкликанням т. Раковського— вбачали у цьому процесі новий засіб ворожої до Радянського Союзу агітації, бо хотіли довести звязок Шварцбарда з якоюсь наче-то терористичною „більшовицькою організацією“.

Українська ж контр-революція намагалася на процесі довести свою непричетність до погромів та виставити Петлюру за національного „героя“. Але ж уже перші дні процесу показали, що він обер-

тається зовсім не в той бік, куди французькі твердолобі хотіли скерувати. На лаві підсудних сидить не Шварцбард, а вся українська контр-революція, згряя викинутих українськими трудящими масами глитайсько-буржуазних ідеологів зоологічного шовінізму, на чолі з їхнім маріонетковим „урядом“.

Оборона Шварцбарда, передбачаючи всі можливі перипетії процесу, збрала величезний матеріал і, оперуючи ним, з великою легкістю та зручністю викриває усі фальсифікації представників обвинувачення.

Шварцбарда суд присяжних виправдав, і тепер французька громадська думка, передовсім широкі кола французьких робітників та селян матимуть змогу наочно на цьому процесі побачити, хто боронив справжні інтереси широких трудящих мас на Україні.

Ставка петлюрівської еміграції на процес Шварцбарда вже тепер побита і роля її навіть серед емігрантських кол скінчена.



Вгорі—Шварцбард, убивця Петлюри
Внизу—оборонець Шварцбарда, Торес

Г. Петренко

Вгорі—голова суду Флорі
В середині—прокурор Рейно
Внизу—представник цивільного позовника, адвокат Кампінші

Одеса-порт

ГУРКОТНЯ масивних ланцюгів, ричання та гудки авто, пухкання засопавшихся паротягів, що страшенно надсаджуються, перетягуючи по рейках довжелезні ланки вагонів, і над всім цим плескіт та гурчання близького моря, що отут під ногами заковане б'ється у безсилій злості—ось та специфічна симфонія звуків, що нею завжди наповнений одеський порт.

... У довійськові часи, коли кожного місяця реєстрували понад 500 пароплавів, що прибували сюди з усіх кутків земної кулі, вславився одеський порт страшенною славою, своїми жінками та притонами... Своїми „жлобами“ — славнозвісними одеськими босяками... Нічого такого не можна було зустрінути на протязі довгого шляху від Пірею до Нагасакі, від Сендерленда до Сіднею.

Ввечорі, коли земля вдягалася у непроникливий серпанок темряви, маленькими, кривими вуличками, що їх ніколи не можна було знайти в альбумчиках із надписом „Souvenir d' Odessa“, ніби потік брудної води в дощовий рівчак, стікалося сюди все темне й злочинне, що днем ховалося по кутках і тільки ніччю починало своє життя і свою роботу.

Одеський порт мав свою особливу—п'яну, брудну й злочинну романтику. Багато талановитих письменників знаходило тут, по одеськи „ямах“, теми для своїх життєвих оповідань.

І багато років наступ темряви сповіщав про початок п'яної меси, про початок нового, брудного життя. Це так було щодня. Так було завжди.

Революція геть чисто знищила ось цю „романтику“. Жодного притону на протязі всієї приморської—це щось неможливе, звичайно, з погляду старого мешканця одеського порту. І майже жодного босяка...

Деж вони поділися?

Напевне, загинули у бандах Мишки Япончика та батька Махна... А декого з них революція поставила на правильний шлях трудового, чесного життя.

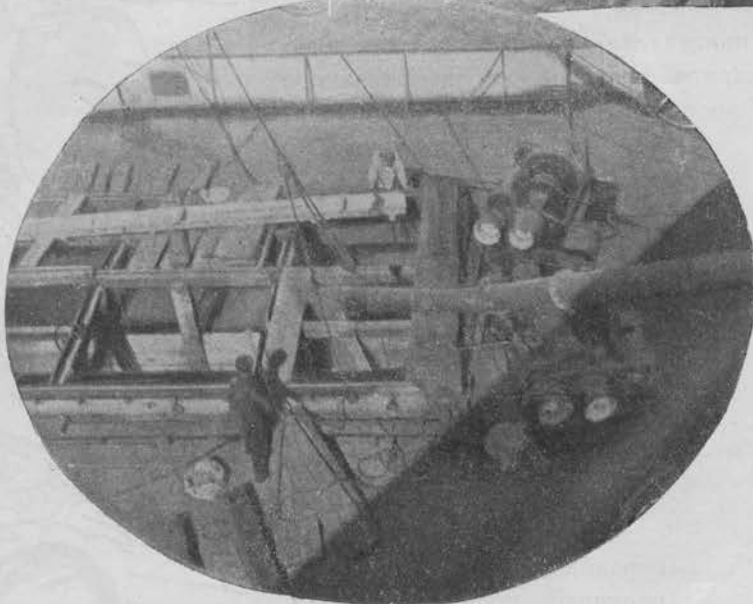
Змінилося й обличчя одеського порту. Не впізнати його. Майже зовсім не видно вантажників, оцих одвічних мешканців порту, що оживляли та розмаїтили його суто-індустріялізований пейзаж. Замість вантажників—машина.

А рядом з механізованою коморою—коли ви любите старовину, ой дивіться, дивіться, бо цього швидко-швидко не буде—примостився старий, порепаний дубик. З нього вигружають пшеницю. Вигружають так, як і десять і сто років тому її вигружали. Пшеницю руками дістають із трюму, потім важать, насилають у лантухи і несуть до підводи. Понад двадцять чоловік пошастило налічити на цьому дубку. І мляво, поволі посувається на ньому робота. Бо крім ведр, бочок, лантухів і, головне, дужих рук, тут нічого немає...

Оддаля видно величезну будову портового красуня—холодника. Він вже скінчений, і вже почав виробництво льоду. Ввечорі, коли море покривається темним килимом, і тихо-тихо



Механічне вантаження збіжжя



Комори зі збіжжям

шепоче біявому маяку, що ласково підморгує морю своїми червоними очима, холодник падає десятками вогнів, освітлюючи, далеко від себе порт і одеревенілі хвилі солені.

Він все працює...

Порт будувється. Ремонтують деякі будови.

Порт розвивається, поширюється...

І потрохи починає оживати. Все більше-більше пароплавів заходить до нього, все збільшується вантажообіг порту.

На старій напівзруйнованій портовій вежі пробило чотирі години.

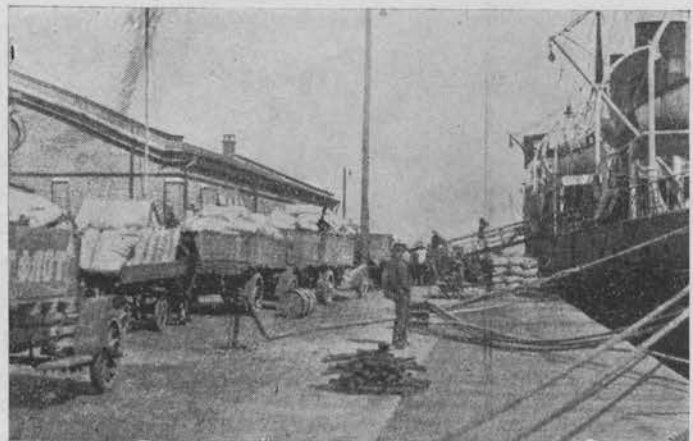
Висипали робітники з портових майстерень... Зупинився конвеєр...

В-останнє влетіли в повітря лантухи з борошном...

Робота зупинилася.

... По широких сходах, що ведуть у порт, знімаємося на приморський бульвар, туди, де привітний, кам'яний Дюк радісно махає рукою, наче запрошує увійти до міста.

О. Вич



Навантажування закордонних пароплавів у Одеськім порті

ВСЕСОЮЗНИЙ З'ЇЗД РОБІТНИЦЬ ТА СЕЛЯНОК



Т. т. Крупська та Калінін серед делегаток-членів Союзу Червоних фронтників Німеччини

2 IX 1804 **МИХАЙЛО ОЛЕКСАНДРОВИЧ МАКСИМОВИЧ** 10 XI 1873

НА ПОЧАТКУ ЖОВТНЯ по всіх наукових центрах України відбулися урочисті засідання, присвячені 100 річчю виходу в світ „Малоросійських пісень“, зібраних М. О. Максимовичем.

М. О. Максимович походив з старого роду козацької старшини, що зазнав звичайної долі: перетворився в небагатий дворянський рід. Молодим ще хлопцем Максимович, після Новгород-сіверської гімназії, вступав в московський університет, спершу на словесний факультет, потім на фізико-математичний.

Коли він закінчив університета, його залишили для наукової праці, і згодом в 1833 році він став ординарним професором ботаніки.

Вже в цей час Максимович впустив цілу низку праць.

Перші його праці „О системі растительного царства“ та інші являли значне явище в тодішніх природничих науках.

Ще в університеті Максимович перейнявся та засвоїв погляди видатного філософа Шелінга, і зблизився з цілим гуртком послідовників цього філософа.

У цьому гуртку московських романтиків великої ваги надавали вивченню народної словесності, романтичне захоплення старовиною викликало захоплення творами цієї словесності. І ось, як наслідок цього захоплення, маємо перший збірник Максимовича „Малоросійські пісні“ 1827 р.

За ним вийшов другий збірник 1834 та третій 1849 року.

Вражіння від цих збірок в, надто від першого та особливо від передмови до нього, було дуже велике.

Збірники ці, виявивши велике багатство української народної поезії, спричинилися до збільшення етнографічних дослідів. А що ці досліді за непосредний об'єкт мали маси закріпаченого селянства, то вони викликали і зацікавлення долею цієї маси, стали одним з факторів поширення

демократичних ідей серед укр. суспільства, одним з факторів поширення народництва.

Видатний письменник та вчений Куліш просто говорить, що, прочитавши другий збірник пісень, він з „великоруського народника“ став українським, і що таке саме сталося в той таки день і з Костомаровим, пізніше видатним укр. істориком.

Отже, збірники ці сприяли збудженню національної свідомості українського суспільства.

1834 року Максимовича призначено на професора руської словесності в Київському університеті, що його тільки-що відкрили, а також на ректора.

Але вже 1841 року Максимович пішов в одставку через велику хворобу, повернувся був до праці в 1843—45 році, але потім знову залишив її, і жив далі до смерті на своїй невеличкій хуторі Михайлова Гора Золотовоського повіту на Полтавщині, увесь час науково працюючи в царині української етнографії, історії, історії письменства та вкр. мови.

Після смерті Максимовича його наукову спадщину зібрали, хоч і не всю.

Вийшло три великі томи його розвідок.

Деякі з цих розвідок не втрачені значіння й досі.

У своїх працях з історії мови Максимович обстоював самостійність української мови, його праці з історії України дали йому почесне місце знавця, на погляди якого вважали кращі фахівці.

І цілком правильно буде приєднати до думки Драгоманова, що, відзначаючи послуги Максимовича і як наукового і як громадського діяча, писав у некролозі, що Максимович для України був живим народним людиною.

Микола Горбань



Михайло Олександрович Максимович

СЕЛО НА Туманщині

ДОВОДИЛОСЯ мені бувати на селах, але так далеко ніколи.

Це село Антонівка на Уманщині.

Розляглося воно на узгір'ї, притаївшись біля бурхливого Гірного Тікичу.

Зазнало це село чимало лиха.

Один селянин пригадує, як німці спалили геть усю садибу, другий розповідає, як якийсь нащадок панський убив з



був трактор, а потім радіо, і, нарешті, десь у далекім центрі почувши шум Гірного Тікичу і вирішили впрягти його свавільну течію в роботу. Тут „Т-во Електрика“ буде гідроелектростанцію.

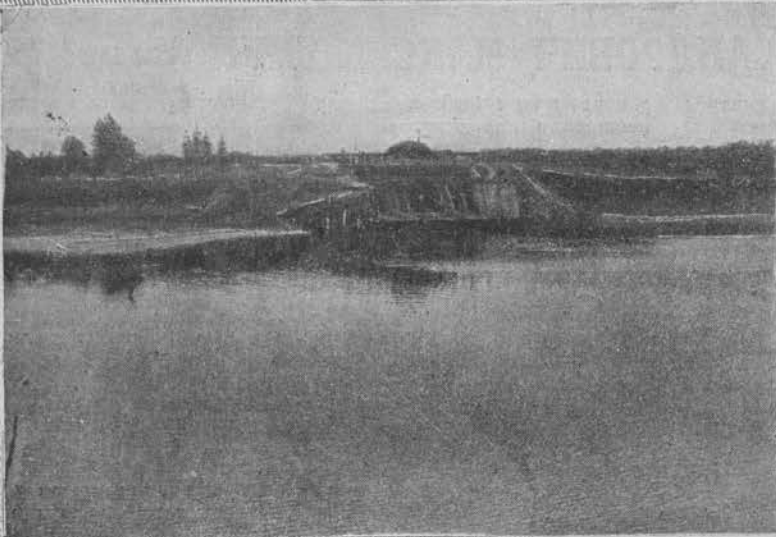
Картина величнього спокою довічних скель змінилася; села Антонівки і впізнати не можна; метушаться люди, гомонять, а Тікич теж гомонить разом з ними. Він воює, бореться, бо ці люди хочуть використати силу його на свою користь, але ж людина перемагає Тікич — вони рвуть скелі, добвають, розгортають шлях новому річищу, забирають в лещата свавільну течію.]

Скеля, де буде побудовано гідроелектростанцію

Одвели воду, обголили кам'яни.

Тікич затих, прислухається, що то далі буде. Культура величньо, крок за кроком упевнено вступає в свої права. Зводи Тікичу добудуть енергію, освітлять село, а потім впряжуть енергію в молотилку, пристосують до сільського господарства, примусять Тікич працювати разом з селянами і допомогати їм у щоденній їхній важкій праці.

Олена Демочко



Одно з озер, де бере свої води Тікич

рушниць селянську жінку лише за те, що вона посміла перейти через парк (кол. кн. Любомірського), а далі йде ціла низка оповідань про знущання німців.

Жах бере, коли слухаєш, чого довелось зазнати цьому селу.

По-первах, коли ми приїхали в це село, на нас селяне дивилися скося, недовірно оглядали нас, прислухалися.

Занесло нас сюди гасло радвлди—електрифікація сел та селищ.

Першим вісником культури в цьому селі, далекому від міста, навіть окружного,



Праворуч—млини на озері

Черговий—№ 45 „ВСЕСВІТ“ буде присвячено десятиріччю Жовтня.

В тому ж журналі буде надруковано перше конкурсне оповідання



Президія Всеукраїнського З'їзду гірників

НА З'ЇЗДІ ГІРНИКІВ

Вражіння

22 ЖОВТНЯ в залі засідань ВУЦВК відкрився III з'їзд гірників.

Коло 250 делегатів з місць, з Горлівки, Макіївки, Рутченківки, з Ірминської копальні, з Максимівської... зібралися обговорити свої справи: як найшвидше і найкраще підвищити продуктивність праці, налагодити як слід масову культроботу, і намітити основні шляхи питань оргроботи.

* *

Представник Всеукраїнського Комітету тов. Акулов відзначає збіг відкриття з'їзду з передоднем великого свята — роковинами Жовтня.

Соціалістична країна, — говорить тов. Акулов, — підводить підсумки досягнень першої пролетарської революції в світі.

Величезна роль гірників України в справі оборони і відбудування нашого Радянського Союзу і не дарма цю роль відзначено в маніфесті 10-х роковин Жовтневої революції.

* *

Преаидію з'їзду обирається з 35 чоловіка.

... — Акулов, Радченко, Жарков, Тимошенко, Хмара, Скляр... викрикують прізвища.

До почесної президії пропонують обрати — тов. Сталіна, Рикова, Томського, Ворошилова, Петровського, Кагановича, Чубаря.

— Вважати прийнятним без голосування?

В залі — оплески. Рух у рядах, Човгання, кашель. Газетні репортери гостро трять олівці.

ШВЕДСЬКА ДЕЛЕГАЦІЯ НА З'ЇЗДІ



В центрі — т. Акулов, голова ВУК'а, біля нього шведські делегати, ліворуч — т. Ханебі, праворуч — т. Стрембек

Яка барвиста-ріжноманітна президія. За довгим червоним столом видніються і голова дівчини в кольоровому плетеному капелюсі й сіра борода діда-шахтаря з блідим обличчям, з мішками під очима, чистовиголене обличчя в рогових круглих окулярах — інженера, а он там, ближче до краю стола — широка виразна шия, гарний лоб, глибокі очі.

Читають низку привітань від ЦК КП(б)У, від ВУРПС, від Червоної армії...

З'їзд береться до порядку денного.

Шостий сезон "Дерезалби"

ЯБЛУНЕ

"Яблуневий полон"—це повість про командира, піхотного радянського полку Зіновія.

Повість про командира відважного, відданого ділу пролетарської революції, про суворого вояку.

Оточений петлюрівським військом, відірваний від червоних частин, Зіновій безстрашно творить велике діло революції, уперто підтримуючи безздатність свого полку та бадьорість духа між червоноармійцями.

Залізною своєю волею він в тяжкі хвилини ні разу не допускає паніки.

Взагалі, Зіновій справжній командир, чесний та сміливий саадад революції.

Випрактикуваний в бойовому вогні та важких походах, Зіновій виробив в собі сталеву волю й надзвичайну впертість.

Але стрясався біда. Під грубим сукном червоноармійської шинелі билось слабе людське серце.

Яблуневий полон—це чари жінки, створеної тільки для ласки; яблуневий полон—це затишок безтурботно-лінивого та випещеного життя.

Іва—так звуть ту жінку, що зломилла загартований дух командира Зіновія.

В неї кошечка гнучкість, вона воркує як голубка, в неї красива постать.

Ласкою та пестощами віє од легкого шовкового шарфа та кружевного „оформлення“.

Іва—це другий світ—чужий і ворожий, але в той же час привабливий.

Вона—це тиха пристань після бурхливих повних тривоги та небезпеки днів.

І Зіновій попадає в полон: Захоплення жінкою, чарівні її ласки та пестощі розслаблюють сильну натуру командира.



Ярославна, начальниця контр-розвідки—Чистякова

Зіновій, командир 5-го радянського полку—Долінін

ВИЙ ПОЛОН

І хоча він не видає своїх товаришів, не переходить в чужий лагерь, але повний своїм особистим життям, втрачає чуйність, губить перспективу, стає наївно-довірливим і, дякуючи цьому, попадає в критичний стан.

Яблуневий полон—не тільки влада чарів коханої жінки, це ще дорога й страшна кара, жорстокий іспит.

Зіновій попадає в подвійний полон: од Іви до Ярославни—начальниці контр-розвідки.

Вона мстить йому за вбитого чоловіка, мстить садистично, зі знущанням та насолодою.

Створюється, таким чином, подвійне положення для Зіновія.

Не видавши фактично своєї частини, він наволікає на неї небезпеку тим, що позбавив її командира, і, крім того, сіє підозріння у відношенні до себе.

Його рахують за провокатора й рука брата карає його в момент розправи шаленої Ярославни над своєю жертвою.

Ось яка драма Зіновія.

У автора вона змальована в 15 картинах, повних художньо-літературного змісту.

На загальному тлі УНР (Української Народної Республіки) Дніпровський надзвичайно добре висвітлює типів, гостро сміється з „славнетних“ діячів махрового націоналізму, дає яскраві образи матроса і Тані, отамана петлюрівської дивізії, представника УНР та інш.

„Яблуневий полон“ цінний твір, що



Таня—Бабітвна; матрос—Антонович

яскраво змальовує побут громадянської війни на Україні. Дніпровський відбив все це в картинах-епізодах.

„Березіль“ же своїм прекрасним ансамблем та талановитою грою, створив єдине, і в художньому відношенні надзвичайно виразне ціле.

ОПЕРЕТА „МІКАДО“

До шостого сезону слід віднести й „Мікадо“, постановку п'ятого сезону. Оперета зовсім не жанр березильців, і „Мікадо“ тільки спроба та цікавий етап театру, що зайняв досить видне місце, як в своїй культурі, так і в техніці. Оперета „Мікадо“

в перетворенні театру „Березиль“ набула досить цінних художніх даних, зберегла легкість, яскравість, жартовливість, й відкинула все, що нагадувало в ній типову оперету, тоб-то дешеvu двозначність, що навіть дуже часто переходить в непристойність.

Березильці зберегли в опереті традиційний звичай відриву до сучасності. В репліках вони сміливо зв'язали древній сюжет японської наївної повісти в єврейському тлумаченні, з сьогоднішнім днем. Репліки березильців носять характер громадської сатири. Сміх березильців бадьорий й соковитий, уколи гострі, іронія добродушна.

Оперета „Мікадо“— блискучий доказ гнучкості театру та широчини його можливостей. В зовсім новому жанрі, березильці продемонстрували яскраву різноманітність своїх талантів.

Театр створив тип нової оперети, що дуже різниться од штампованих зразків закордонних видань сумнівної, а часом й нульової цінності.

В. Ів.



ОПЕРЕТА

„МІКАДО“

Постановка
реж. В. Інкі-
жінова



В центрі—Мікадо—Сердюк; ліворуч—Коко—Крушельницький; праворуч—Лі-ті-Фу—Стешенко; Пу-ба—Гіряк

Сцена з 3-ої дії. Посередині—принц Нанкі-пу—Білашенко та Юм-юм—Титаренко; ліворуч—Лі-ті-Фу—Стешенко

* * *

День біжить, мов злодій із Багдаду
В синій дим і зорений гарем...
За далеку чорномарну естокаду
Одпливає сонце кораблем.

* * *

О. Влизько

Тихий сквер і листя задубіле...
Азіяцька ступа серце п'є...
На останні сонячні вітрила
Зорить в даль—статуя Рішельє..

* * *

На колінах книжечка Конрада...
Плунуть в море мрії кораблем...
...День біжить, мов злодій із Багдаду,
В синій дим і зорений гарем.

ЩАСЛИВИЙ НОМЕР

УЖЕ жовтень погрозив настирливим дощем, пожовклим листям, гострими вітрами—осінню.

Високо наставивши комір, кутаючись в пальта, ми, проходячи вулицями, часто бачимо звичайну на жаль картину, ще неліквідоване зло, найтяжчу спадщину європейської війни, років холоду і голоду—безпритульних.

Наша молода держава ще не має таких великих матеріальних можливостей, щоб швидко і відразу ліквідувати безпритульність, і наш обов'язок, обов'язок кожного громадянина допомогти державі в боротьбі з безпритульністю.



Лотерія на вулиці

* * *

Майже в кожному клубі, кав'ярні, на базарі, або в кіні, на фабриці і в установі ви можете зустріти дівчину з карткою в руках.

— Купіть „щасливий номер“, — привітно говорить дівчина, — ви можете виграти коробку цукерок, вино, шоколад.

Адже справді, це так недорого.

Ці дівчата розповсюджують картки лотерії, організованої товариством „Друзів дітей“.

Лотерія користується великою популярністю, особливо серед жінок, серед наших домових господарок, і робітниць.

Справді, кому неохота, дорогою з ринку додому, або в фое, чекаючи на початок сеансу, за гривеник, другий „попробувати“ свого щастя“.

До того ж „щастя“ може прийти в вигляді пари панчіх, яскравої губної помади, або в формі величезної дерев'яної, в випалених малюнках, скриньки.

Ось уже два місяці, як існує лотерія і за цей час вона дала 12 тис. карб. чистого прибутку.

На ці гроші будуватимуть дитячі будинки, майстерні, школи.

В кожній картці лотерії три колони в десять окремих номерів кожна.

Один з десяти виграє.

— Купуйте „щасливий номер“, ви можете виграти коробку цукерок, вино, шоколад.

Купіть, адже ж це справді так недорого.

Г. С.



Зверху—на складі Т-ва „Друзі дітей“ видача комплектів лотерей; внизу уповноважений видає лотерійні картки

ДО ЧИТАЧІВ „ВСЕСВІТУ„

Редакція журналу „ВСЕСВІТ“ доводить до відома читачів, що з № 45 друкуватимуться ухвалені редакцією конкурсні оповідання

РЕДАКЦІЯ

ЕДИНСТВЕННОЕ В С.С.С.Р. ПРОИЗВОДСТВО НАРОДНЫХ МУЗЫКАЛЬНЫХ ИНСТРУМЕНТОВ ВИНОГРАДОВА И. Д. в Москве



как-то: БАЛАЛАЕК, ГИТАР, МАНДОЛИН и др. струнн. инструментов, ВЕНСКИХ 2-х и 3-х рядных ГАРМОНИЙ 4, 6 и 8 планочн. с заемными басами. БАЯНЫ в 90 и 100 басов. ПОЛУБАЯНЫ в 56—72 баса, а также материалы для всех музыкальных инструментов. Работа производится исключительно высококвалифицированными мастерами.



Заказы выполняются с полной гарантией как за прочность, так и за изящество, так как изготовля-

ются из высших сортов материала и продаются по весьма умеренным ценам, а потому не имеют конкуренции.

Полный прейс-курент высылается за две 8-ми коп. марки. Заказы и письма направлять по адресу:

МОСКВА-ЦЕНТР, БОЛЬШ. СУХАРЕВСКАЯ ПЛОЩ. д. 9-4—ВИНОГРАДОВУ.

ШКОЛИ, КООПЕРАТИВИ,
СЕЛЬБУДИ

повинні розповсюджувати

ВСІ ПОВИННІ МАТИ
ПОВНИЙ ІЛЮСТРОВАННИЙ

КОБЗАР

Тараса ШЕВЧЕНКА

Видання „СЯЙВО“ ціна 80 коп.

Книжка надрукована на гарному папері. В книжці 44 великих малюн.

Випишіть КОБЗАР з Видавництва

„СЯЙВО“

Київ, вулиця Короленка, ч. 52.

Хто випише один примірник, тому він висилатиметься наглядною платою за 80 коп.

Хто випише не менше 10 примірників на одну адресу, тому він висилатиметься по 65 коп. за примірник з пересилкою.

Дбайте аби повний ілюстрований КОБЗАР був у кожній родині

Всеукраїнське Сільсько-Господарське Видавництво

„РАДЯНСЬКИЙ СЕЛЯНИН“

ХАРКІВ, ВУЛ. К.-ЛІБКНЕХТА, 53.

ПРОДОВЖУЄТЬСЯ ПЕРЕДПЛАТА НА 1927 РІК

З 1-го ЖОВТНЯ 1927 РОКУ НА ЖУРНАЛИ:

	На 12 міс.	На 6 міс.	На 3 міс.
1. Двохтижневий популярний ілюстрований журнал для селянок	„Радянський Селянин“ . . . 4 р.	2 р.	1 р. 20 к.
2. Щомісячний журнал наукової і практичної ветеринарії	„Ветеринарне Діло“ . . . 7—50	4 р.	2 р. —
3. Щомісячний популярний і науково-практичний журнал — орган Наукового Комітету Наркомземсправ України	„ВІСНИК садівництва, виноградарства та городництва“ . . . 5 р.	3 р.	1 р. 50 к.
4. Журнал місячник, присвячений питанням Українського Скотарства	„Українське Скотарство“ . . . 5 р.	3 р.	1 р. 50 к.
5. Двохмісячник — — —	„Сел.-хоз. ОПЫТНОЕ ДЕЛО“ . . . 8 р.	4 р.	—
6. Щотижневик — — —	„Бюлетень Наркомземсправ“ . . . 6 р.	3 р.	1 р. 50 к.
7. Двохмісячний журнал — — —	„ПОЛІТОСВІТА“ . . . 4 р.	2 р.	—

::: ПЕРЕДПЛАТУ ПРИЙМАЮТЬ: :::

Всеукраїнське Сіль-Господ. Видавництво „РАДЯНСЬКИЙ СЕЛЯНИН“ м. Харків, вул. К.-Лібкнехта, 53
Уповноважені Видавництва:

РАЙАГРОНОМИ, РАЙЗЕМВІДІЛИ, СЕЛЯНСЬКІ БУДИНКИ, а також УСІ ПОЧТОВО-ТЕЛЕГРАФНІ КОНТОРИ СКРІЗЬ ПО УКРАЇНІ

При надсилці грошей та замовлень треба зазначати точну адресу

ВИДАВНИЦТВО

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ НА 1928

ВЕЛИКУ ЦЕНТРАЛЬНУ, ДОБРЕ
ПОІНФОРМОВАНУ ГАЗЕТУ

„ВІСТІ ВУЦВК“

З БЕСПЛАТНИМ ЛІТЕРАТУРНО-
НАУКОВИМ ДОДАТКОМ

„КУЛЬТУРА І ПОБУТ“

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ: для установ
на 1 рік 18 кб.
на 1 міс.—1 крб. 50 к., для окремих осіб
на 1 рік—12 крб., на 1 місяць—1 крб.

ПЕРЕДПЛАТА ПРИЙМАЄТЬСЯ: в Головній конторі:
Харків, вул. К. Лібкнехта, № 11. В округах по всіх
представництвах „Вісти“, по всіх почт.-телегр. конт.
України, всіма листоношами та в кожному кіоску
: : : : на залізниці. : : : : :

Р
І
К